

ADOLF BORMANN, A NÁCI VEZÉR MISSZIONÁRIUS FIA

A náci háborús bűnösök leszármazottainak élete, mindenekelőtt a hírhedt szülők, nagyszülők bárbar cselekedeteinek megítélése a média visszaviszszatéró témája. De mi a helyzet Hitler leghűségesebb hívének, a velejéig romlott, még egyes náci vezérek által is megvetett Martin Bormannak a fiával, a katolikus pappá lett Adolffal?

Jó apa — de gonosz ember

Martin Bormann viszonylag lassan emelkedett a náci ranglétráján. 1928-ban az SA egyik parancsnoka lett, s Hitler helyettese, Rudolf Hess mellett tevékenykedett afféle titkárként. Közben Hitler megbízta vagyónának kezelésével. Az eszes és rafinált Bormann előtt akkor nyílt meg igazán az út, amikor főnöke, Hess Nagy-Britanniába távozott. Hitler pártkancellári főnökké tette. Ennek köszönhetően a birodalom egyik legbefolyásosabb embere lett. Ettől kezdve mindenki az ő kegyét kereste, hogy bejusson a Führerhez. Híhű náciaként végig kitartott a zsidók megsemmisítésének programja mellett. 1943-ban Hitler titkára lett. Hitler és Eva Braun bunkerben tartott esküvőjén ő volt az egyik tanú. Majd jelen volt még a frissen egybekelt pár holttestének elégetésénél, s aztán eltűnt. Sokáig rejtély fedte sorsát, állítólagos megmenekülését, mígnem a Reichstag közelében megtalált két csontváz egyikének azonosításával — 1973-ban — hivatalosan is pontot tettek az ügy végére.

Neveltetése a *Mein Kampf* szellemében

Bormann legidősebb fiának nem kisebb személy volt a keresztapja, mint maga Hitler. És persze mi más nevet kaphatott a csecsemő, mint a keresztapa nevét, Adolffot... A másik keresztszülő a Hess házaspár volt. Bormann egy másik gyerekének a keresztapja pedig nem más volt, mint Himmler. A keresztelés evangélikus szertartás szerint történt, de még így is nehéz elképzelni a velejéig vallásellenes Hitler keresztapai ténykedését. Kétségtelen, Hitler nem hanyagolta el keresztfiát. Egyik alkalommal a családnál tett látogatás során például ólomkatonákkal kedveskedett neki. 1938-ban a müncheni konferencián keresztfiaként mutatta be Mussolininak.

Az ifjú a náci vezetők gyerekeinek az iskolájában, a Starnbergi-tónál lévő Feldanfingben működő Birodalmi Iskolában (*Reichschule*) tanult, ahol a *Mein Kampf* szellemében nevelkedett, beleoltva fogékony lelkébe a zsidók és a szláv népek iránti gyűlöletet. Ezeket a „tanokat”

gyerekfejjel mérlegelés nélkül befogadta és magáévá tette.

Magára maradva

A háború végén, apjának eltűnésével az akkor 15 éves fiú egyedül maradt. Reménytelen helyzetbe kerülve Ausztriába menekült, ahol is egy kis faluban, Weissbachban egy parasztszaládnál talált menedéket. A rémült kamasz hírhedt nevét letagadva Martin Bergmann néven mutatkozott be, árván maradt müncheni menekültnek adva ki magát. A mit sem sejtő derék osztrák parasztszalád megszánta a rendkívül legyengült állapotban érkező, szánalmat keltő fiút. Befogadták, majd az Alpokba küldték testi, lelki felfrissülésre. Onnan megerősödve tért vissza és ezt követően mindenből (a nehéz paraszti munkából is) kivette a részét, töretlen szorgalmat mutatva. A mélyen vallásos család a szorgos, hálás árvát sajátjaként nevelte és szerette, amit jól jelez, hogy Martin (Adolf) a gazdát apának szólította.

Szép szavakkal és hálás szívvel így emlékezett vissza ezekre az időkre: „A szobám a nappali fellet volt. A repedéseken keresztül leláltam és hallottam, ahogy az imákat mondták. Engem úgy neveltek, hogy a kereszténység az emberek átverésére való. Egyetértettem apámmal. De később úgy véltem, hogy nincs igaza, mert ezek az emberek erőt és biztonságot merítettek a vallásból, még a legnehezebb időkben is.”

Vallásos légkörben nevelkedett

Véletlenül került a jóra való, szorgos fiú kezébe a derék gazdálkodó által járatott egyik újság, amiből — szinte — véletlenszerűen szerzett utólagos ismereteket a náci által elkövetett szörnyűségekről. Az értelmes fiúcska könyvet (naplót) kezdett írni gondolatai leírására, melyek egyre inkább mutatták a vallás felé fordulását. Nagy szerepe volt ebben 1946 elején a helyi templomból — a gazda fejőslánya által — hozott „Népi Levelek” sorozatban a Franz Singer atya által írt *Megmentve* — *elvezítve* című füzet magvas gondolatainak. 1947-től kezdett vasárnaponként hittanórára járni a 3 órányira lévő Maria Kirchentalba. Az ottani plébánosban, Wimmer atyában igaz lelki támaszra lelt. 1947-ben másodszor is megkeresztelkedett, ezúttal katolikus hitben.

Az ambiciózus, vallásossá vált fiú Salzburgban akart tanulni, de odafelé utazva a buszon felismerték, letartóztatták és az amerikaiaknak kihallgatásra átadták. A hatóságok félrevezetése miatt (mivel álnéven szerepelt) rövid időre becsukták, ahol Wimmer atya meglátogatta, és még a salz-

burgi érseknél is közbenjárt érdekében. Martin előtt megnyílt a tanulás lehetősége. Ingolstadtban a reáliskolában akart tanulni, de múltja közbeszólt, minthogy az egykori Hitlerjugend iskola volt tanulója felsőbb osztályba nem járhatott. De egyházi jóakarói újra közbeléptek, aminek köszönhetően engedélyezték vendégtanulói minőségben a tanulását. 1949 tavaszán már „rendes” tanulóként járhatott a Jézus Szíve Misszionáriusok gimnáziumába Salzburg-Lieferingben, ahol még ösztöndíjban is részesült.

A pápánál audiencián

1950 húsvétján az időközben előkerült testvéreivel római zárandokútra ment, s XII. Piusz audiencián fogadta őket. A pápa élénken érdeklődött a háború után szétszórt családja iránt, és megáldotta őket. 1951-ben érettségizett, ugyanezen év nyarán noviciátusba vonult, s a Délnémet/Osztrák Tartományfőnökségen belül teológiai tanulmányokba kezdett. Az első évi gyakorlat keretében az ifjúsággal való foglalkozás volt a feladata. 1958-ban szentelték pappá Maria Kirchentálban, ifjúsága kedvenc zárandokhelyén. Három évig a Heiligenkreuzban működő Donauwörth-i Internátusban volt nevelő.

1961-ben a Rend átadta neki a Missziós Keresztet és Afrikába küldte. Az ottani első félévben a bennszülöttek nyelvének elsajátítása volt a feladata, majd aztán „utazó atyaként” látogatta a 2–4 osztályos iskolákat. Betegekkel is sokat foglalkozott, lényegében lelki gondozást végezve. 1964-ben a polgárháborúban ő is sokat szenvedett, üldözték és megkínózták. Belga segítséggel kiszabadult, fogolytársaival Stanleyville-be viték, ahol kíváncsi riporterek vártak rá. Nagy csalódására az újságírók nem afrikai hányattatásairól, hanem arról faggatták, hogy mit szól hozzá, hogy apja elfogására 100 ezer német márkát helyeztek a nyomravezetőnek kilátásba.

Romló egészséggel

Az erősen legyengült papot megvizsgálta egy trópusi betegségekkel foglalkozó orvos, s Hamburgba irányította kórházi kezelésre. 1965-ben ismét Kongóba utazott, de ezúttal csak másfél évig volt ott, és mint a bennszülöttek lelkésze, tanára, segítője nagy odaadással dolgozott. De egészségi állapota miatt ismét Hamburgba kellett mennie kórházi kezelésre, ahol orvosai megállapították, hogy már nem alkalmas trópusi országokban dolgozni. Így végérvényesen visszatért Európába, ahol egy internátusban mint hittanár és nevelő működött, majd 1970-ben az „Akció Misszió” csoporthoz került. 1971-ben súlyos autóbaleset érte, ami egész további életére kihatással volt. Öthetes kórházi kezelés után saját fele-

lősségére Bad Honnefba hívta egy ismerőse házi kezelést helyezve kilátásba. A Rend megengedte ezt neki. Még a kórházban meglátogatta a tartományfőnök. Betegen előadta előjárójának, hogy súlyos egészségkárosodása miatt rendtársainak nemhogy segítségére, de terhére lenne. Kérésére pár héten belül megjött Rómából a válasz, miszerint szekularizációs felmentésben (*indultum*) részesül. Ettől kezdve a papi reverendát civilre cserélve Németországban és Ausztriában tanárként több iskolában dolgozott, filozófiát, de főleg hit-tant tanított. 1992-ben ment nyugdíjba.

Apja szörnyű bűneit elítélve

Bormann az apja cselekedeteit mélyen elítélte, ugyanakkor mint apára tisztelettel és szeretettel emlékezett, miként ezt írta róla: „szigorú volt, de jó és igazságos”. A náci rendszer szörnyű bűneit — amiben apja is oly tevékenyen vett részt — nemcsak egykori lelkészként, de „emberként” is átérezte. Németországban és Ausztriában különböző iskolákat meglátogatva gyakran tartott előadásokat a náci rendszer bűneiről, a zsidóüldözés kegyetlenségeiről.

Szörnyű szülői háttérrel és ebből fakadó lelki vívódásokkal megterhelve élte le hosszú életét. Nemrég, 2013-ban hunyt el — szomorú magányban. Lelkiismerete soha nem hagyta nyugodni azért, amiért ő soha nem volt felelős, csak apja és a náci rendszer többi gyilkos kiszolgálója. Talán áldozatos munkálkodásával, lelkeszi tevékenységével, nemes emberi cselekedeteivel sikerült neki apja szörnyű bűneit jóvátenni. Ha ez egyáltalán lehetséges...

KÖLCSEI TAMÁS

Felhasznált irodalom:

1. Clyde Haberman: *A Quiet Visitor to Israel: Martin Bormann's Son*. The New York Times, 1993. április 21. <http://www.nytimes.com/1993/04/21/world/a-quiet-visitor-to-israel-martin-bormann-s-son.html>
2. John L. Allen Jr.: *Martin Bormann's tale of redemption*. National Catholic Reporter, 1999. szeptember 17. http://www.natcath.org/NCR_Online/archives/091799/091799s.htm
3. Guido Knopp: *Geheimnisse des „Dritten Reiches“*. C. Bertelsman Verlag, München, 2011.
4. *Are the Nazi, Martin Boremann's children still alive?* <https://uk.answers.yahoo.com/question/index?qid=20130714222058AAHktCM>
5. *jesuit father martin adolf bormann*. Vatican Assassins Archive. <http://vaticanassassinsarchive.com/bormann.pdf>
6. *Famous Nazi Descendants: Reich ancestry*. <http://hitlernews.cloudworth.com/famous-descendants-offspring-children-relatives.php>